GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu conocedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 5 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. suntória.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 83. **Brasiovu 8 Novembre 27 Octobre** **1871.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Epistole anonime.

III. Domnule Redactoriu! Se fia intielesu si marturisitu una data pentru totudéun'a, ca dieu romanii transilvani in anii acesti din urma n'au desvoltatu activitate politica. Rogamu inse pe „Albin'a“ si pe tóta lumea éra si éra, cá se nu uite asia usioru caus'a: Legea martiale. A mai vediutu cineva adeverata activitate politica sub presiunea legei martiale? Au nu tóte incercarile de activitate s'au supresu in modu necalificabile?

In 31 Maiu*) 1867 óstasimea din garnisóna fù consemnata simplu si numai din caus'a memorandului inmanuatu comitelui Péchy de catra una deputatiune, éra primariulu chiamandu pe doi romani, le comunicá strict'a porunca ce avea, de a face se curga si sange in casu de-asi'a. Maiu 1868 erá se duca pe mai multi barbati de frunte din Blasiu in temniti'a ministrului Horváth si a baronului Apor, de care'i scapá numai intielepciunea si bunatatea monarchului, carele sciù se reinfrene procedur'a arbitraria si se invetie pe ministrii si pe judecatori a respecta convictiunile altora. Informatiunile autentice venite dela Vien'a despre acestu casu credu, ca le ai la mana. Multiamita ferbente suveranului pentru parentésc'a sa protectiune de atunci**).

Adunarea dela Mercurea? Apoi dta scii bine, ca aceea se tienù prin una adeverata surprisa; tocma pentru aceea inse comitetulu ei fù respanditu in tóte venturile rosei.

Ar' fi bine cá se avemu cu totii memoria mai tenace, care pana acilea fusese proverbiale.

Cum se póte ca dela an. 1871 inainte se uitamu asia usioru si se ne demintimu pe „Tiene mente“ romanescu?

Déra uita-te, ca acuma suntemu provocati la activitate. Prin cine? In ce sensu? In ce directiune? La ce activitate? Prin coloni'a negutiatorasiloru armeni, prin cativa israeliti botezati, séu germani maghiarisati? Toti ómeni de omenia, si buni de negustoriora, cu cari trairamu in pace si armonia de candu ne-amu cunoscutu. Déra in man'a acestora este depusa sórtea statului, acestia au se decida asupra diferentieloru nóstre nationali, asupra dreptului publicu alu Transilvaniei, asupra venitoriului nostru? Nici anticii abderiti ai greciloru cu tóta curios'a loru fantasia, nu ar' fi cutezatu a-si aroga loru asemenea potere magica. Nu negustorasii si profesionistii maghiaro-secui voru fi acela, cari se voiésca a se face mai de risu, de catu s'au facutu vreodata abderitii cu politic'a loru locale, cu cert'a loru pentru umbr'a magariului, cu colosalele procesu escatu din caus'a catoruva brosce de ale Latonei, omorite de Democritos.

Ai vediutu dta pe unu singuru aristocratu ardelénu intendiendu romaniloru drept'a de impaciuire in sensulu postulateloru nóstre nationali si legali, dela care nici unu romanu de onóre nu se va potea abate in tóta viéti'a sa? N'ai vediutu. Ai auditu séu vediutu, cá clerurile diverseloru confesiuni se se fia umilitu candu-va a da buna-diu'a fratiésca clericriloru romanesci? Si ceealalta intieligentia ungurésca representata prin „Kozlony“ et „Kelet“? N'ai vediutu.

„Id proprium est ingenii humani, odisse quem laeseris.“ Natur'a omului este asia, cá se urésca pe acela, pe care l'a vatamatu, a scrisu odenióra Tacitus, marele cunoscitoriu de ómeni.

Déra unde este legea cea nóua, prin care Transilvani'a ar' fi scapatu de man'a libera, adica de legea martiale impusa pe cerbicea ei in anulu 1867? Nu este nicairi.

Apoi déra ce -si mai batu jocu unii ómeni de noi, provocandune la activitate politica acolo, unde discusiunea este inchisa? Pe langa calamitate si sarcasmu.

Déra ne strica pasivitatea politica, in care suntemu aruncati? Asia fusese planulu cá se ne strice, si inca fórte multu, se amortiésca, se destrame, se omóre. S'a intemplatu inse tocma din contra. Orice reu -si are si partea sa cea buna. Precum absolutismulu celu ferosu austriacu de diece ani, pre langa multele greutati ce aduse preste noi, ne a folositu in diverse respecte fórte multu, éra anume ne a fostu de scóla buna pentru functionarii nostrii, asia absolutismulu acesta de acuma ne folosi in modu negativu, incatu adica noi reimpinsi de pre terenulu „politicei“, de care ni se ametisera capetele, ne aruncaramu pe alte terenuri, unulu mai bunu decatu altulu, si asia mergemu asternendune mai bine pentru venitoriu. Aveamu si simtiamu necesitatea unui repausu, a unui timpu de reculegere, de intrare in noi insine. Celu care nu simte acea necesitate, nu mai sciu ce póte se simtia in lumea acésta. Déra ne-amu facutu in acestu restimpu prea materialisti? Bine amu facutu; macaru de amu fi inceputu mai de inainte. Póte se ecsiste pe acestu pamentu sufletulu fara corpu? Nu, ci morindu corpulu, se muta si sufletulu de aici, se inaltia in paradisu, unéori chiaru sufletulu unei natiuni intregi se duce in sinulu lui Avramu, si lasa acestu globu in posesiunea materialistiloru. Iti aduci amente din anii juniei, candu ne observá unu episcopu resaritén: „E mare prostia a dice tocma romaniloru, nu ve adunati voue comori. Unde ati vediutu voi comori la romanii din Ardéiu si din Ungari'a? Se adune, si apoi se nu le risipésca cá nebunii pe nebunii. Dieu bine invetia repausatulu in Domnulu pe romani.

Nu sciu cum ti se pare dtale, Domnule Redactoriu, eu inse ori incatrau -mi aruncu astadi ochii, vediu nesce progrese, care -mi impiu sufletulu de consolatiune pentru miile de suferintie ale trecutului, si me simtiu cu atatu mai consolatu, cu catu observamu, ca mai totu ce se face la noi, se face cum se dice, in pieptene bracialoru, mai nimicu de a gata, totulu prin lupta, adica prin desvoltare de poteri, cá si cum ti-ai implanta aratrulu in tiélina, séu in pamentu pietrosu. Cele mai multe se facu fara larma, fara galagia de tergoveti si de falagóla, in liniste, cu spiritele pacate. Cautati numai bine la ambele metropolii, la Asociatiunea transilvana, chiaru la Brasiovu, la Naseudu, Gheri'a, Zarandu, Fagarasiu etc. etc. Cate capitaluri adunate, bine elocate si destinate intielepciesce, cate institute nóue resaru succesive, pe unde mai inainte nu se vedea nimicu. Man'a pe cugetu: Se potea face mai multu din poterile proprie in periodu asia scurtu?

Inainte cu 15—20 de ani aveamu celu multu cate 9—10 teneri pe la universitati. Astadi numerulu loru se apropie la 100 (Vien'a, Munichu, Gratiu, Zürich, Berlinu, Parisu, Turinu, Pest'a etc.)

Se potea, dicu eu, vei dice si dta, déca pedecele esterne, cá si cele interne, adica cele din sinulu nostru de a casa, nu erá legionu. Cine vreodata a spartu paretele cu capulu? Care poporu din monarchía, intre impregiurari analoge, ar' fi facutu in acelasiu timpu macaru numai acelea distantie pe calea progresului, pe care le amu facutu noi? Care poporu a mai fostu proscrisu, afurisitu, sugrumatu prin legi, sub numele infamu de Natio et Religio tolerata? — Mai avemu inca unu drumu lungu si greu; inse credintí'a nóstra firma si neclatita ne va salva pre noi. Eternitatea nu stá din trei si nici din treidieci de ani, ci ceva mai multu.

Suntemu mustrati, ca pentru ce nu mergemu in adunarile municipali, pentru cá se strigamu si se sbieramu acolo in spartulu plumaniloru: Dreptate, dreptate! Dta scii bine, ca membrii comiteteloru municipali din tiéra au fostu rogati, provocati, indemnati si in Gazeta, si in alte diarie romanesci de nenumerate ori, cá se mérga catu mai desu la asemeni adunari, care se tienu aici a casa, in patri'a **nóstra**, se ia parte la desbateri, se faca incai una scóla de afaceri publice. N'au mersu si nu mergu. Pentru ce nu? Mai spune-le si dta mustratoriloru. Déra mai scii una? Chiaru dintre maghiaro-secui mergu fórte pucini la adunarile trimestrali. Intreba'i pentru ce nu, si se vedi ce respunsuri verdi -ti vei lua. Le despretuiescu, nu afla causa demna de a-si perde dilele de lucru si a face spese caletorindu „numai pentru atata trébа“ pe la orasie. Toti facu reu, ca nu se ducu; inse nu mergu, afara numai de aristocrati. Mai numerati, cati romani se afla cá membrii ai comiteteloru municipali, si dintre acei — prea pucini, cati au placere de a suferi persiflagiuri si a-si audi limb'a luata in bajocura. Déra inca ce va fi atunci, candu voru veni celi cu voturi virili, aristocratii si plutocratii. „Fugiti mei mojici si sarantoci, ca ve omoru, si ve platescu cu bani!“ Cu tóte acestea noi repetimu: Mergeti, mergeti.

Se mai dice, ca romanii nu -si prea facu scóle. Ai dis'o si dta póte si a mii'a óra. Inse en se stamu strimbu si se vorbimu dreptu: Care poporu europénu si-a deschisu elu insusi din initiativ'a sa scóle comunali etc.? —

Cine vreodata a voitu seriosu, cá romanii se aiba scóle comunali si inca bune? Nimeni din cei dela care depende. In 18 Octobre a. c. -mi dicea unu magnatu: „De si astadi suntu reu vediuti aceia, cari facu cate ceva pentru scóle, eu totusi amu datu din padurea mea lemne pentru scól'a din H.“ — 'Iamu multiamitu din tóta anim'a. Déra secuii cei dadaciti si glorificati pe tóte cordele, au cumva scóle mai multe? Si de ar' avea, ce mai mirare ar' fi, ca cultivarea loru s'a inceputu de una-data cu reformatiunea (1540—1580); éra a nóstra? Abia si abia dela Iosifu II., séu adica dela revolutiunea lui Hora, Closca si Crisianu.

Ce -mi totu spunu de art. 48 din 1868?

Unu articlu fermecatu, cu care nu poti face unu singuru pasu inainte, fara a isbí in autonomi'a besericeloru, séu fara a produce temerile cele mai

*) Nu 28 Maiu, precum s'a trecutu din eróre in Nr. precedente.

**) Prin care scapá si Redactorulu de Tergulu Muresiului s. a. —

legitime cu respectu la ocsistenti'a nationale. Cu acela ori fara acela, ca-ci, nici cu capulu de pétra, nici cu pétr'a de capu. Petrunda ori-cine nu numai in liter'a, ci si in spiritulu lui, pentru că se se convinga, ca elu este contiesutu asia, in catu se nu se aléga nimicu din tóte decisiunile cuprinse in trensulu. De altmintrea e bunu de a face cu elu parada in Europ'a. Vedi absurdulu reportu alu unui consiliariu de sectiune despre scólele din Ungari'a, publicatu deunadi in „Monitoriulu" din Pest'a (Közlöny), demascatu inse si persiflatu amaru in „Hon".

Adeverulu cu respectu la infiintiare de scóle pentru romani este asia, precum ilu descopere oficiosulu „Kelet" (Orientele) din Clusiu, de si in modu catu se póte de brutale; elu adica dice: Statulu Ungariei destinatu a se intende din Lait'a pana la Prutu, are se faca scóle numai nationali maghiare. Déca cineva are pofta de scóle proprie nationali, faca -si din pung'a sa („Kelet" Nr. 236).

Vedi asia, acestu limbagiu ne place, elu este pre atata de sinceru, pre catu si brutale, si platesce milióne, ca nu ambla cu miti'a in sacu, nu este hypocritu, portandu fraternitatea pe budie si draci'a in anima, precum facu alti charlatani si insielatori. —

De altmintrea greutatea infiintiarei de scóle mai provene inca si din alte cause interne, pe care le retacemu astadi inadensu, pentru bun'a pace; adaugemu numai ceea ce vedemu cu ochii, ca scóle totu se facu si se voru mai face, in mani'a toturoru pedeciloru, si apoi acelea fundate de noi suntu ale nóstre.

Se trecemu si mai departe.

Activitate mai mare se cere, dela cine? dela poporulu romanescu. Cicatricile remase pe urm'a robiei de cate 104 dile pe anu inca nu s'au vendecatu, inca n'au prinsu scortia preste totu. Agitatiunea produsa prin mille de procese urbariali se afla in permanentia. In loculu dieciueleloru au venitu imposite directe si indirecte dela A pana la O. Religiunea care dela alte popora conlocuitórie cere cu totulu vreo 60 de dile pe anu, cate se petrecu fara lucru, dela romani cere 100, pentru ca se mai tienu pre langa alte manastiresci, inca si unele serbatori curatu mitologice. (bab.) 40 de dile rapite dela 600 mii parechi de bracia bune de munca 600.000 × 40 facu 24 milióne de dile pe fiacare anu. Acestea computate numai cu cate 20 cri, resulta din ele una perdere enorma de: 4 milióne 800 de mii fiorini.

Unde se mai punemu rapirea poteriloru fisice prin posturile cele severe, prea acomodate climei asiatice si egiptene, nu inse climei nóstre destulu aspre! Voiti că cei cari mananca siepte luni pe anu fasole, stiru, loboda si limb'a-boului, apoi beu pe ele vinarsu puturosu si inveninatu, se muncésca că cei cari mananca celu pucinu oua, lapte, brandiarii si pane buna preste totu anulu?

Déra se stamu si acilea, că se nu damu de alta napaste, de alta censura. Se vorbimu mai incetu despre lucruri că acestea, éra pana una alta, se admiramu poterea de viétia a acestui poporu, pe care nici legile cele mai tiranice, nici superstitiunile cele mai periculóse n'au fostu in stare de a lu ruina. L'au impedecatu multu in a lui desvoltare, inse nu l'au potutu ucide.

„Albin'a" pretende că inteligenti'a romanésca se fia desvoltatu si pana aici „activitate publicistica catu mai imposanta". Rogamu pe soror'a „Albin'a", că nici la punctulu acesta se nu ne constringa a vorbi prea tare. Suntu mi se pare dóue luni, de candu insasi „Albin'a" observase, ca densa nu e citita in tienuturile locuite in preponderantia de romani uniti (greco-catolici). Bine éra se fia spusu ea natiunei si caus'a verde in facia, asia precum o cunóscemu cu totii, pentruca aceea este unu asia numitu secretu publicu, despre care nu vorbesce mai nimeni si totusi lu scie tóta lumea. Acésta ar' fi numai una causa, inse de fórte mare importantia. Sciti bine, ca la noi dincóce de Carpati ori candu ese vreo carte séu vreunu diariu nou, prim'a intrebare ce se aude, suna: Este auctoriulu, traducatoriulu, redactoriulu, unitu séu nenunitu? Apoi, dupa omu, urmédia unu „prea bine", séu, strimbatura din nasu. In anii mai din urma pana si Asociatiunea transilvana fù poreclita de confesionale. Amu ajunsu că din caus'a acésta se desteptamu compatimirea confratiiloru nostrii din Romani'a, si se fimu de risulu altoru popora, inca si de alu greciloru.

Cine ar' mai crede, ca pana si la fói'a literaria „Transilvani'a" se aplica acelu criteriu sacru.

Nu amu curagiulu de a mai insiste pre langa acésta cestiune atatu de scarbosa, si chiaru deducerea consecentiloru fatali pentru literatur'a si publicitatea nóstra o lasu altora.

Recunoscu si eu, ca una parte óre-care a literatiloru, că si a capitalistiloru nostrii, este fórte indolenta; me miru inse mai multu, ca in urmarea educatiunei straine si chiaru inimice elementului nostru, ómeni de acela indolenti nu s'au desbinatu cu totulu de corpulu nostru nationale si n'au trecutu de multu in castrele altora. Scii dta, ca eu trecendu adesea cu memori'a preste anii mei din copilaria si junia, me miru, cum de eu si contemporanii mei amu remasu aceea ce suntemu si vomu fi pana la mórte: romani. In adeveru, mare a fostu si mai este inca poterea de viétia nationale in elementulu nostru. Ceea ce lipsesce multu generatiuniloru, care ne succedu nóue este: Patienti'a, perseveranti'a. Ceea ce ar' trebui se'i lipsésca cu totulu, este cosmopolitismulu fórte reu intielesu, precum adica nici chiaru faimos'a scóla européna, cunoscuta sub nume de murari liberi (Freimaurer, Francmaçon) nu lu intielege si nu lu aplica. Se va corege, nu me indoiescu, si va investia a distinge intre urbanitate si intre cosmopolitismu, care produce in spirite acea stare fiorósa, la care filosofii si dicu Horror vacui. —

Fagarasiu 25 Oct. 1871.

Fundulu de montura scólele desfiintiatului regientu romanu I de frontiera.

Vediendu, ca a trecutu mai una luna intrega dela adunarea cea mai de aprópe a representantiei granitiariloru regimentului I, romanu tienuta in Sibiiu, si ca pana acum nu -si a luatu nimenea ostenéla a relatá publicului romanu asupra fundului de montura, si asupra scóleloru, ce au a se sustiené de intr'ensulu; me voliu incercá a descrie lucrarile adunarei granitaresci din 25—29 Septembre a. c. in una atare lumina, cu a carei ajutoriu fiacare romanu se aiba inaintea ochiloru una icóna pre catu se póte de chiara a acestor'a.

Pre timpulu militariei se pusese temeiulu unui fundu de montura dupa analogi'a observata la regimentele de linea. La desfiintiarea granitiei in 1852 Maiestatea Sa c. r. apostolica a destinatu acestu fundu pentru scóle, déra din caus'a unoru impregiurari remasese sub administratiunea erariului timpu mai indelungatu, fara că interesele lui anuali se se fi intrebuintiatu pentru luminarea generatiunei tenere.

Representanti'a fostiloru granitiari s'a intrunitu in mai multe restempure in Sibiiu spre a deliberá asupra acestui fundu, si de nu me insielu la an. 1863 a si facutu unele statute, dupa cari éra se vena in administratiunea proprietariloru lui, inse statutele din cestiune nu s'au aprobatu, si apoi de aici a urmatu, ca ven. ordinariate, caror'a apartiené inspectiunea scóleloru din fost'a granitia, -si au datu tóta silinti'a si incependu dela 1867 incóce au si castigatu dela in. regimu pentru unele scóle cate 600 fl. anuali a conto acestui fundu. In timpurile mai recente granitiarii nostri au staruitu si mai cu focu, au rectificatu si schimbatu statutele din an. 1863, in urm'a caror'a in primavér'a anului curente la staruinti'a d. baronu Ursu de Margine, bravulu si multu zelosulu colonelu, s'au si aprobatu din ministeriu de culte cu unele modificatiuni. In adunarea tienuta la 8 Maiu a. c. de si scólele sustienende din fondulu monturului suntu de categori'a celoru prescrise in capu IV alu articulului de lege XXXVIII din 1868, referitoriu la instructiunea popularia infiintiata de privati si reuniuni, de carí una buna parte a inteligentiei nóstra nu pórta nici una frica, unulu din deputati din precautiune justificabila póte in venitoriulu mai de aprópe a facutu propunere: „se se faca remonstratiune in contra modificatiuniloru facute la ministeriu, si se nu se altereze caracterulu confesionale." Propunerea acést'a a cadiutu si s'a primitu tocstulu statuteloru asia dupa cum s'au retramisu. In urm'a acesteia comitetulu granitiarescu pre la capetulu lui Augustu a primitu intregu fundulu in administratiunea sa. Pana aici nu sciea nici unulu din membrii fostiloru granitiari, la ce suma se urca acestu fundu. Primirea lui ne a luminatu si in acestu respectu dupa cum se va vedé mai la vale.

In ultimele dile din Sept. a. c. s'a tienutu in Sibiiu alta adunare, si finduca comitetulu prelucrase proiectele necesarie, representantii in prim'a sesiune a acesteia se impartira in trei sectiuni: bugetaria, a afaceriloru scolarie, si pentru normativulu referitoriu la organisarea scóleloru, impreunatu cu regulamentulu afaceriloru interne.

Din referad'a sectiunei bugetarie amu intielesu, ca dupa incheiarea diurnalului de cass'a sum'a fundului scolasticu cu ultim'a Augustu a fostu in bani gata 8125 fl. 85 cr., in obligatiuni de statu fiorini 126.350, in obligatiuni de desdaunare transilvana 201.350 fl., in obligatiuni private 3003 fl. 54 cr., sum'a totale 338.829 fl. 39 cr. s'au erogatu in salariale invetiatoriloru, a oficialiloru comitetului, in pensiuni, spese de calatoria si cancelaria 965 fl. 3 cr., prin urmare fundulu are in bani gat'a 7160 fl. 82 cr., in obligatiuni de statu din datoria unificata 123.350 fl., de loteria 3000 fl., de desdaunare 201.350 fl., in obligatiuni private la comun'a Tientiari 2000 fl., detorie vechi ale mai multoru granitiari, despre cari obligatiunile nu s'au primitu dela regimu 1003 fl. 54 cr., sum'a totale 337.864 fl. 36 cr.

Din acést'a avere 327.700 fl. s'au dechiaratu de neatingibili si se conserva intr'una cassa wertheimiana amesuratu statuteloru cu trei chei, din cari un'a o porta presiedintele, a dóu'a cassariulu, ér' a trei'a controlorulu. Manipularea se intempla dupa normele ce suntu aplecate la cassele publice de statu.

Anulu computarei acestui fundu este anulu scolasticu, prin urmare si bugetulu acelui a s'a stabilitu pe anulu scolasticu. Spre a satisface § 37 din statute, ce suna: „Din venitulu disponibile alu acestui fundu se facu 13 parti egali", apoi a § 38, ce prescrie „cá aceloru companie, cari primira anticipatiuni din fundulu lí se voru computá in cuotele ce le competu" — s'a decisu a se subtrage din sum'a, ce trece preste 600 fl. anuali pana ce voru ajunge sumele primite egali, cu acelor'a cari primira mai pucinu séu chiaru nimicu, din acést'a causa are a se deschide una carte de contu pentru evidentia. Pentru salariale invetiatoriloru s'au preliminatu pre anulu curente scolasticu 9100 fl. pentru spesele administratiunei 1770 fl., pentru spesele estraordinari 3100 fl., pentru pensiuni 261 fl. 91 cr., cá stipendiu pentru unu fiiu de granitiariu spre a poté ascultá pedagogi'a intr'unu institutu mai inaltu 600 fl., pentru cladirea de scóle nóue si repararea celoru vechi 23.600 fl. — Aceste spese voru fi de a se acoperí din sum'a interesseloru anuali de 15.237 fl. 94 cr. si restulu atingibile a capitalului. Cu privire la spesele estraordinaria s'a adoptatu revirimentulu.

Celealalte dóue comisiuni au referitu asupra normativului privitoriu la organisarea invetiamentului in scólele centrale ale reuniunei granitiariloru custatoriu din 37 §§, din cari estragu urmatóriele momente mai insemnate: Edificiale scóleloru au se se cladésca amesuratu legei scol. din 1868, pruncii se voru separá de fetitie, la didactru de cate 2 fl. pre anu suntu supusi numai fiii de negranitiari, invetiamentulu e obligatoriu si se imparte in dóue cursure, unulu de 6 ani cu frecuentarea scólei in fiacare di, afara de duminecile si serbatorile legate, alu doile de trei ani in scól'a de repetitiune. — Obiectele de invetiamentu suntu: a) religiunea si moral'a; b) cetirea si scrierea; c) computulu mentale si cu cifre; d) cunoscienti'a mesureloru si a banilor din tiéra; e) gramatic'a; f) geografi'a si istori'a tierei nóstre cu deosebita privire la romani; g) ceva din geografi'a si istori'a universale; h) elementele de fisica si istori'a naturale cu deosebita privire la modulu vietiei si a tienutului, in care locuiescu parentii eleviloru; i) introducerea practica in agricultura, gradinaritu si stuparitu; k) cunoscienti'a drepturiloru si a datoriniteloru cetatiinesci; l) cantulu bisericescu si nationale; m) limb'a maghiara si germana; n) gimnastic'a cu privire la ecsercitiale militarie. — Limb'a instructiunei este limb'a romana. Planulu de invetiamentu se face de catra comitetu.

De invetiatori se primescu numai celi prove-

diuti cu ateste de cualificatiune pre calea concursului si se denumescu de comitetulu centrale, in doi ani suntu provisori, ér' dupa acesa se constituiescu pre viétia. Invetiamentulu relegiunei se va predá prin catechetii desemnandi de catra respectivele consistoria.

Salariale si alte emolumente invetiatoresci se defingu de catra adunarea generale. Din salariale invetiatóriloru se voru sutrage 4% pentru fundulu de pensiune, care se va regulá prin unu statutu deosebitu. Invetiatorii la olalta constitue unu corpu in fruntea caruia stá comitetulu centrale si directoriulu supremu.

Suprem'a auctoritate preste tóte scólele este adunarea generale. Organele escecutive suntu: 1. Comitetulu centrale din Sibiiu, 2. Subcomitetele séu eforiele. Activitatea adunarei generali se estende asupra organisarei administratiunei si inspectiunei intregului invetiamentu, ér' a comitetului la escecutarea tuturoru afaceriloru scolari pre basea statuteloru si a concluseloru adunarei generali. Afara de acestea comitetulu publica concursa pentru statiunile vacante, denumesce pre invetiatori si i introduce, visitéza fiecare scóla celu pucinu unadata intr'unu anu, asista la ecsamene si resultatulu lu publica prin diurnale. Subcomitetele visitéza scól'a in tóta septeman'a unadata, primescu dela invetiatori list'a de absentare, admoniescu pre parentii, tutorii, maiestrii si stapanii pruncilor negligenti, si procedu in contra-le la oficiale politice; ér' la casu de necesitate relationéza comitetului centrale spre a face pasii cuveniti pentru cá scól'a se se cerceteze regulatu.

Cu acést'a ocasiune s'a referitu asupra scóleloru centrale, numerului invetiatoriloru, salariale acestor'a, si arondarea comuneloru la respectivele scóle centrale, si s'a decisu a se tiené in intregu regimentulu 22 scóle, si adica: 1. in Recasti'a, la care s'a arondatu comun'a Magyarosd; 2. in Chersitiu, de care se voru tiené Cozi'a si Száraz-Almás; 3. in Vetielu, la care se voru alaturá comunele Caunu si Bretelinu; 4. in Hatiegu, cu Silvasiulu infer. si super., Totesci si Cornesci; 5. in Riu albu, cu com. Baiesci, Coroiesci, Salasiulu superiore, Paros, Macesci, Galatiu si Sacelu; 6. in Baru mare cu com. Livadi'a; 7. in Cugiru; 8. in Spinu, cu com. Baci'a si Háro; 9. in Gin'a; 10. in Orlatu; 11. in Vestemu; 12. in Racoviti'a; 13. in Scoreiu, cu com. Porumbaculu super. si infer.; 15. in Lis'a, cu com. Posiori'a si Bréza; 16. in Vaida-Recea, cu com. Tel. Recea, Netotu, Deseanu, Iasiu, Sasciori si Sevestreni; 17. in Margineni, cu com. Slebesiu si Herseni; 18. in Copacelu, cu com. Ileni, Berivoiulu micu si mare, Hurezu si Riusioru; 19. in Ohab'a, cu com. Sinc'a, Vadu si Buciumu; 20. in Tientiari; 21. in Tohanulu vechiu; 22. in Voil'a, la care s'au arondatu com. Dridifu, Voivodenii mici si mari, Ludisioru si Luti'a.

In aceste 22 scóle voru functioná deocamdata numai 51 invetiatori. — Cuotele intrebuintiande din fondulu scolastica spre acoperirea salarialoru acestor'a facu 7800 fl., colea din fondulu proventeloru 932 fl., ér' dela respectivele comune, in cari se afla scólele 1618 fl., la olalta 13.350 fl. anuali. Pre lunga acestea s'au facutu chiaru si impartirea óraloru. De directoru scolasticu s'a alesu prof. Basiliu Petri cu salariu de 1000 fl., cortelu in natura, eventualmente 100 fl., caruia se asecura totu odata si dreptulu de pensiune conformu normativeloru sustatatórie pentru profesorii de statu. Regulamentulu pentru afacerile interne ale adunarei generali preincetatu de comitetu s'a primitu neschimbatu. DD. Ioane Macelariu si Nicolae Ciugudeanu din Gin'a s'au alesu de membrii suplenti ai comitetului centrale.

Acestea suntu in miniatura lucrarile representantiei granitiariloru nostri. Resultatulu bunu ori reu va depinde dela mesur'a, in care se va interesá comitetulu centrale de scólele sustienende din acestu fundu. — Dè Dumnedieu cá ele se pervena de modelu in Transilvani'a, si astfeliu se nu le para nici una data reu, ca le au subtrasu din seri'a scóleloru confesionale. Inse spre asia ceva se recere una mana tare, care se respinga ori-ce ingerentia straina, ce ar' tende se corumpa arteriele vietiei nóstre nationali, si astfeliu a ne impedecá cá se nu ne potemu aventá, dupa cum amu dori la muntele culturei, singuru deschisu pentru popórale impinse la pariete de domnii situationei. —

Antonelli m/p.

Legea comunale

(articlu de lege XVIII din anulu 1871 despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iuniu 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iuniu 1871.).

(Urmare.)

CAPU VIII. Despre economi'a comunale.

§ 102. Despre averea miscatória si nemiscatória a comunei si instituteloru ce stau sub inspectiune comunale in totu anulu trebuie se se faca inventariu si acel'a se se alature la socotelele finali ale comunei.

§ 103. Averea de fundu (törzsvagyon) a comunei e a se conservá nestirbata.

In casuri escepționali instrainarea, straformarea essentiale séu impartirea aceleia, corporatiunea representativa o póte decide numai intr'o adunare generale, care se va prefige si publicá de ea prin decisiune in speciale spre acestu scopu cu intrecalarea celu pucinu a 30 de dile, cu maioritatea absoluta a totalitatei membriloru pre langa votisare nominale si cu observarea dispusetiuniloru §-lui 26.

Acést'a stá si in privinti'a fundului institutelor ce stau sub inspectiune comunale.

§ 104. Acele venituri ale averei capitali comunali, cari si pana acum'a s'au intrebuintiatu spre acoperirea erogatiuniloru comunei, si de alci incolo suntu de a se intrebuintiá inainte de tóte spre acestu scopu.

§ 105. Modulu cum se administreze averea comunale, si déca relative la acést'a s'ar statorí arendarea, conditiunile acesteia, acea unde se se intrebuintieze veniturile remase dupa acoperirea speseloru publice, casualmente cum se se impartiésca acele, competintiele ce se vinu din acele civiloru singurateci si tacsele ce póte voru trebui a platí pentru acesto: le statorescse corporatiunea representativa, si anume déca e vorb'a de schimbarea pracsei de pana acuma, asisderea intr'o adunare generale ce se va prefige si publicá inainte prin decisiune pentru acestu scopu cu intrecalarea celu pucinu a 30 de dile.

§ 106. Decisiunile, cari se voru aduce in intielesulu §§-loru 103 si 105 suntu de a se publicá in comuna in modulu indatinatu: in contra acelor'a ori care cive apartienetoriu la legamentea comunei póte se recurga la municipiu in terminu de 30 de dile computatu din diu'a publicarei.

Atari decisiuni inainte de a fi decursu acestu terminu, ér' in casu de apelata pana la resolverea acesteia, la nici unu casu nu se potu ecsecuta, dreptu acea in casulu §-lui 105 municipiele potu decide numai dupa espirarea acestui terminu si pre langa considerarea recursuriloru ce póte intr'acea au intratu.

§ 107. Municipiulu decide asupra recursului déca acel'a se póte resolve in cale administrativa; inse in acelu casu, candu despre acea, ca óre averea, dreptulu séu usufructulu, despre cari corporatiunea representativa a dispusu in sensulu §§-loru 104, 105 si 106, tienuse ele de averea comunei, respective de dispunerea libera a ei? subversézа intre comuna si membrii ei cestiuni de dreptu privatu: jurisdictiunea va incercá a complana aceste cestiuni prin invoiéla amicabile, si déca acést'a remane fara efectu, este obligata a indrumá pre parti la calea legei si a sustiené pracsea custatória pana la deciderea definitiva a intrebariloru subversante.

§ 108. Relatiunile de dreptu privatu si usufructurile atinse la §-lu 15 din articlulu de lege XXV 1848 si la §-lu 13 din art. de lege XXVI 1848, incatu dupa lege de presente se afla in vigóre: in intielesulu aceloru legi si mai de parte remanu neatinse.

§ 109. Pana nu dispune o lege generale nóua conservarea padururoru, comunele suntu obligate a se ingrigí de unu modu de administrare, care se asecure conservarea padururoru comunali.

Acestu statutu e de a se susterne spre aprobare municipiului si de acolo ministrului de interne.

§ 110. Arendarea averei comunali de regula numai prin licitatiune publica se póte efectuí.

Modalitatile licitatiunei si pretiulu de strigare se statorescu prin corporatiunea representativa si licitatiunea ea o aproba.

Déca licitatiunea nu duce la efectu, séu déca interesulu comunei escepționalmente ar' cere negotiare pre cale privata: averea se póte dá si din mana libera, numai catu la acést'a se recere consensulu jurisdictiunei.

§ 111. In privinti'a fructificarei baniloru comunali se voru observá prescrisele ce custau in privinti'a asiedíarei baniloru pupilari.

§ 112. Preliminariulu speseloru lu propune adunarei generali consiliulu (magistratulu) comunale, respective primari'a.

§ 113. Acestu preliminariu are se cuprinda in sine tóte erogatiunile ordinarie si estraordinarie ale comunei, cu deosebitu respectu la erogatiunile, spre acoperirea caror'a comun'a este obligata prin lege.

§ 114. In preliminariulu se suscepu tóte acele venituri ale comunei, cari si pana acuma s'au intrebuintiatu spre scopuri comunali, dimpreuna cu restulu de cassa din anulu precendente.

§ 115. Preliminariulu estu-modu asternutu se censuréza, respective se statoresce pentru anulu urmatoriu totudéun'a inainte, in adunarea generala de tómna.

Preliminariulu speseloru cu 15 dile inainte de adunarea generale se espune spre vedere publica la cas'a comunala, in cetati cu magistratu regulatu afara de acesa se imparte printre representanti.

Adunarea generale este obligata a cetí si pertractá observatiunile date de platitorii de dare din comuna.

Acolo unde este esactoratu, sectiune finantiale, de economía séu bugetaria, totudéun'a mai antaiu trebuie se se asculte esactoratulu, respective sectiunea séu departementulu de specialitate.

Opiniunea separata a minoritatei se alatura la protocolu.

§ 116. Preliminariulu trebuie se se sustérna jurisdictiunei dimpreuna cu opiniunea separata a minoritatei si cu observatiunile facute prin singurateci.

Jurisdictiunea (comitatulu, etc.):

a) déca preliminariulu corespunde conditiuniloru cercusrise in §§ de susu,

b) déca tóte erogatiunile se acoperu din venitrile averei comunali fara dare comunale, si

c) déca in contra preliminariului nu s'a plansu nimene lu iè suplemente spre sciintia, si nu-i póte denegá nici odata aprobatiunea.

In casulu contrariu revidiéza preliminariulu demenuntulu, i póte si denegá aprobatiunea, observatiunile si le comunica cu comun'a si o póte indrumá la pregatirea altui preliminariu, respective la coregerea celui respinsu.

§ 117. Primari'a comunale este respundietória pentru observarea stricta a preliminariului.

§ 118 Déca intr'acesa in urm'a impregiurariloru neprevediute ar' obveni erogatiune estraordinaria;

acoperirea aceleia e a se efeptui in modulu, care s'a statoritu la §§-ii 113, 114 si 116 relative la stabilirea si aprobatiunea preliminariului.

§ 119. Déca erogatiunile comunei nu s'ar poté acoperí din venitarile averei de fundu comunale, comun'a póte aruncá dare comunale pre locuitorii comunali si pre posesori.

§ 120. In comune mice si mari:

spesele administrative, cari intereséza intr'o forma pre fiacare membru alu comunei, intielegunduse aici si spesele intrebuintiande pentru scólele comunali in sensulu art. de lege XXXVIII 1868, se arunca (repartiescu) in proportiunea dariloru directe (de pamentu, casa, venitu castigu personale) de statu:

ér' spesele, cari se facu numai in interesulu posesiunei de pamentu, numai in proportiunea darei de pamentu a interesentantiloru;

in fine spesele, cari nu se potu enumerá in aceste dóue clase, precum suntu erogatiunile relative la politi'a interna si la securitatea publica, numai in proportiunea darei dupa venitulu casei si dupa castigulu personalu; inse nu suntu detori a partecipá la spesele inspectiunei economice si rurali acei proprietari ai posesiuniloru din comuna séu anecsate la comuna, cari nu iéu folosulu acestoru spese si in acestu respectu se ingrigescu ei despre sine.

(Va urmá.)

UNGARI'A. Dela diet'a din Pest'a sied. din 3 Novembre a. c.

D. deput. Dr. **Alecsandru Mocioni** vorbi despre crisea, in care se afla constitutiunea austriaca, care in asemeni impregiurari se póte observa numai acolo, unde una nationalitate se incórda cu maiestria a-si castiga preponderantia preste celelalte, apoi ca in Ungari'a cercustarile inca suntu intru atatu de degenerate, incatu afla de lipsa a indrepta catra ministru presiedinte urmatória interpelatiune:

„Cugeta ministru presiedinte a fire la timpulu seu, cá se astérna corpului repr. unu proiectu pen-

tru legea nationalitatiloru si cestiunea Transilvaniei, care, condusu de spiritulu stimei reciproce de dreptu si de impacarea intereseloru ecuitabili, singuru ar' fi in stare a dá organismului de statu si disvoltatiunei patriei nóstre recerut'a asecurantia contra atatoru eventualitati, cari ni insufla atatea grigi si alu caroru germine lu pórta situatiunea nóstra politica de astadi?"

Interpelatiunea se transpune ministrului presiedinte.

Vomu vedé, déca min. presiedinte va afla demna acésta interpelatiune si obiectulu ei de considerarea, ce compete nationalitatiloru si din respunsu vomu sci judeca si conchide cele de conchisu; ér' tacerea si ignorarea séu amanarea respunderei la interpelatiune noi aici o vomu privio cá cea mai conjurata desconsiderare a natiunei romane din Transilvani'a.

La ordinea dilei e proiectulu despre regularea urbarialitatei remase si despre estirpatiuni, in care cas'a de susu facù modificatiuni si se primi modificarea despre jeleri asia:

„Déca la astfeliu de pamenturi se tienu si pamenturi de natura urbariala, atunci aceste dupa usulu sustatatoriu se se rescumpere de catra jeleri cá si pamenturile remanentiale"; ceea ce se si primi cu 105 in contra la 85 de voturi; apoi se primi si unu § nou, prin care se estinde valórea mai multoru §§-i si preste Transilvani'a si asia se tramise casei magnatiloru. —

AUSTRO-UNGARI'A. Crisea cislaitana a devenitu si mai acuta, incatu slavii nu credu, ca ea ar' poté esi in fine cu impacarea fara unu absolutismu dictatoricu. — Anumitu „Narodni Listi" inversiunatu dice, ca dupa cele ce se petrecu facia cu corón'a Boemiei intre acésta si Austri'a nici odata invoire nu va urma. „Martore ne e Ddieu, ca noi nu suntemu caus'a relatiuniloru ce se pregatescu in Austri'a si cari voru decide asupra viitoriului ei." „Pokrok" apostrofandu pe Beust si Andrássy, dice, ca invoiéla s'a impedecatu, pentruca ar' fi avutu pre mare influintia asupra slaviloru maghiari si erá in contradictiune cu asiediementulu dela Gastein; n'a placutu maghiariloru politic'a ceha, pentruca erá drépta catra orce natiune si pentruca principiulu loru e, ca Totulu nu e omu, „a tót nem ember"; apoi federalismulu in Austri'a cu indreptatire nationale n'are locu in Ungari'a. „Se traiésca dér' batiu si varg'a, aceste midiulóce eftine ale egalei indreptatiri in Ungari'a." Apoi si acesta lassa locu numai absolutismului in Cislaitani'a, dér' si in Ungari'a ér' numai absolutismului parlamentariu, pe care l'ar fi cerutu Andrássy s. a. cá aceste.

Br. Kellersperg dep. din Stiri'a e insarcinatu cu compunerea noului min. in Vien'a, care si propune consemnatiunea: Elu presied. si la interne, Holzgethan la finantia, Stremayer la instr. si cult., Clumetzky justitia, Plener comerciu, Scholl aparerea tierei si Grocholsky agricultura. Cu tóte aceste provisoriulu ministeriului va mai dura.

Rescriptulu catra diet'a boema s'a tramisu contrasemnatu de Holzgethan. Diet'a Moraviei se desface, pentruca -si arata unitatea si identitatea cugeteloru cu boemii. Statulu de facia alu pertractariloru se sustiene, si numai catu se amana invoiél'a. Min. Kellersperg va pune sub obrocu impacarea cu nationalitatile, déca va disolva dietele cele cu nationalomanii. —

Ati vedlutu nemtii, ca scósera din sarite si pe cei din Germani'a cá se faca demustratiuni in favórea loru, care se resune pana si in Londonu? Asta inse o facura indata la inceputu, catu ce li s'a luatu tieti'a din gura si terenulu de suprematia, toti protestara, toti parasira dietele, cá se nu apróbe cumva, ce voru a face federalistii, prin presenti'a loru! Ei, dér' ei n'au fostu condu-si de freu de catra corifeii loru politici in diet'a prima a condemnarei, cum au fostu dusi romanii la cea din Clusiu de celi ce ne repuse caus'a, ci fara a plange au doveditu viétia si semne de potere morale, de care are respectu, ma si lipsa chiaru si coróna, care nu se póte radima pe nesce papalapte, condusi de vicleni la iéslea antagoniloru politici, de unde abia ne scapase Mercurea, si acum natangii ér' ar' vré se ne cufunde si mai aduncu in lapedarea cá juda de totu terenulu de dreptulu avutu nationale politicu, luandu terenulu gratii si alu cersitorii dà capo dela 1861, cu acésta tragundu dunga ei insisi preste totu dreptulu nationale politicu ce castigaseramu de atunci pana la Clusiu, ca numai de acésta mai au lipsa antagonii, cá lepadandune de dreptu de pretensiune se ne bagamu de vóia buna in jugulu gratii loru, ca apoi consumatum est de pretensiuni de dreptu politicu nationale, care le sparge capetele de cate ori le si numai suna la urechi, dér' pe care se lu ferimu cá pe lumin'a ochiloru, cá nu cumva se lu compromitemu prin vreunu pasu eronatu. Respunda, cine tiene ca n'amu dreptu, si ca trebuie desaprobatu si principiulu acesta. —

Novissimu. Telegram. Gazetei. Vien'a 7 Nov. 2 óre, sositu la 11. Din funtan'a buna: **Beust** demisionandu i se primi demisiunea. Succesoru **Andrássy** cu titlu ministru comunu de esterne, nu cancelariu imperiale.

Parisu 7 Nov. Suna, ca adunarea nationale va apela la poporu pentru respunsu la 3 intrebari:

Vre Franci'a sustienerea republicei? Vre sustienerea potestatei lui Thiers? Vre premenirea in parte a adunarei nationale? In casulu mórtei lui Thiers o combinatiune.

Berlinu 7 Nov. „Nord. d. Ztg." releva, ca belgianii dela 1864 suntu inimicii de mórte ai Germaniei, comunistii si ultramontanii sternescu neliniste, in contra internationalei, care tare amenintia fara restempu trebuie combatutu.

Prospectu de mari intreprinderi. — —

In Prag'a se citi rescriptulu in 4 Novembre, care cuprinde, ca invoiél'a cu Ungari'a susta in potere de dreptu pentru tóta monarchi'a, regularea relatiuniloru de dreptu de statu numai pe cale constitutionale se póte modifica, provóca la tramitere in senatu sub grea respundere. — —

ROMANI'A. Siedintiele adunarei nu se potu tiené, ca deputatii nu afla oportuna oportunitatea propusa de gubernu; ér' incordare. —

D. **E. Bosco** renumitulu scamot. se produse a séra in sal'a teatrului spre admirarea multora. —

Nr. 429/pres. 1871. 2—3

Publicatiune.

La 13 Novembre a. c. se va tiené conferinti'a comitetului representativu a comitatului Turdei, in opidulu Turd'a, incependu dela 10 óre ante-meridiane.

Obiectulu principale de pertractare va fi rescriptulu ministeriului ung. r. de interne, referitoriu la operatulu de organisare a comitatului.

La care conferintia toti acei membrii ai comitetului, cari locuiescu afara de comitatu, se conchiama cu acea rogare, se binevoiésca a se infacisia atatu la acésta conferintia de mare insemnatate, catu si la cea preliminaria, tienenda la 12 Novembre a. c. totu in Turd'a.

Turd'a in 30 Octobre 1871.

Dela comitele supremu alu comitatului Turdei.

Br. Georgiu Keméný m/p.,
comitele supremu.

Nr. 1934 — 1871. 3—3

Publicare.

Eschisivulu dreptu de vendiare de vinarsu alu urbei Fagarasiu se va esarendá, pre timpulu din 1 Ianuariu 1872 pana in fines Decembre 1874, pre calea licitatiunei, in 15 Novembre a. c. demineti'a la 10 óre.

Pretiulu esclamatiunei e 9100 fl. v. a. Doritorii de a licitá suntu datori a depune unu vadiu de 10%.

Conditiunile de licitare se potu vedé sub órele oficióse, la acestu magistratu.

Fagarasiu in 14 Octobre 1871.

Magistratulu urbanu.

Cursurile

la bursa in 7 Nov. 1871 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 62	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 34½	„ „
Augsburg	—	—	116 „ 75	„ „
Londonu	—	—	116 „ 80	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	57 „ 80	„ „
Obligatiunile metalice vechi de 5%			67 „ 65	„ „
Obligatiunile rurale ungare			80 „ 25	„ „
„ „ temesiane			78 „ —	„ „
„ „ transilvane			75 „ —	„ „
„ „ croato-slav.			— „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	797 „ —	„ „
„ creditului	—	—	304 „ 40	„ „

Maiestatea Sa i. si r. apostolica

a binevoitu a incuviintia deschiderea

LOTERIEI DE STATU FILANTROPICE A XIV.

spre **scopuri civile** pentru partea de dincóce a imperiului

ordinandu prea gratiosu cá din venitulu curatu alu acestei loterii se se dédice de nou o quota cá si la loteria a XIII.

pentru infiintiarea de stabilimente spre producerea de dintele fine, ca prin aceste se se redice in modulu durabilu castigulu locuitoriloru din muntii „Erzgebirge" si Riesengebirge"

in Boemi'a,

si eventuelu intru catu va permite venitulu curatu

se se impartasiésca spitalulu de copii „imperatés'a Elisabet'a" din Hall in Austri'a de susu si institutulu de surdomuti din Goriti'a.

Amesuratu acestui mandatu preanaltu deschide directiunea i. r. a veniturilor de loterie acésta

Loteria de statu filantropica,

ale carei castiguri constau dupre planulu de jocu la olalta in

100.000 fl. in renta de argintu si **800 fl.** bilete de premiu ale imprumutului din anulu 1864, apoi in **7000** de galbeni imperiali si **47.980** de taleri in argintu.

Scopulu celu folositoriu, caruia s'a dedicatu venitulu curatu alu loteriei acesteia, precum si impregiurarea, carea ii pune pre cumparatori in positiunea, de a ajunge la castiguri straordinarie, indreptatiescu directiunea i. r. a veniturilor de loterie la acea credintia firma, ca impartasirea la intreprinderea acésta va fi pre catu se póte de viue.

Dela directiunea i. r. a veniturilor de loterie.

Vien'a, 1 Augustu 1871.

Eduard Volkmer,
consiliariulu i. r. de curte si directore de lotto.

Atari sorti se potu capata in Vien'a la despartiementulu loteriei de statu pentru scopuri filantropice aflatoriu in edificiulu direcriunei i. r. a veniturilor de loterie in urbe, Salzgriesz Nr. 20, si anume atatu cate unulu, catu si in partii, séu si prin scrisori pe langa alaturarea sumei decadietórie. Asemene se potu capeta in Vien'a: la toti colectantii de loto; in tierile i. r. si r. ale Ungariei: la tóte oficiele de loto si la toti colectantii de loto, chiaru si in multe locuri la oficiele de dare si de posta, la tracantii de tabacu, la oficiele statiuniloru caliloru ferate si ale navigatiunei de vaporu, precum si la celelalte organe de vendiarea sortiloru, ce suntu asediate in urbile si locurile cele mai insemnate ale imperiului.

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU,